

прикладом ведення екологічного іміджу для всіх світових брендів. Якщо вони й надалі зосередяться на прозорому веденні бізнесу та активному розвитку та просуванню екологічною продукції, вони можуть стати спортивним брендом у світі № 1.

**ТРУДНОЩІ У НАВЧАННІ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ
ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ, ПОРУШЕННЯ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ
ТА РОЗЛААМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ**

**DIFFICULTIES IN EDUCATION AND SOCIALIZATION OF CHILDREN WITH
DEPRIVATION OF MENTAL DEVELOPMENT, DISORDERS OF THE
MUSCULOSKELETAL SYSTEM AND DISORDERS OF THE AUTISTIC
SPECTRUM**

Олександр Козинець

кандидат педагогічних наук, доцент

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

ol.kozynets@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-6325-4783>

Євгенія Ліндіна

кандидат педагогічних наук, доцент,

Бердянський державний педагогічний університет

evgeniyalyndina.bgpu@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-4615-6807>

Відповідно до Конституції України, ст.53 «Закону України про освіту», кожен має право на освіту. Кожен. З 2010 року в Україні активно почала розвиватися інклюзивна форма навчання, створюватися нормативно-правова база, відповідні закони, положення, що пояснюють процеси організації інклюзії в закладах освіти,

регламентують забезпечення прав осіб з особливими освітніми потребами (далі — ООП), їхню соціалізацію та інтеграцію, враховуючи потреби кожної особистості [4].

До найбільшої групи дітей з ООП, які найчастіше потребують підтримки та підпадають під інклюзивне навчання належать діти з порушенням зору, з слуху, інтелектуального розвитку, мовлення, опорно-рухового апарату, з затримкою психічного розвитку, з емоційними та поведінковими розладами. І при цьому кожна дитина потребує й має право на врахування її потреб та цінування її особливостей! [1]

Далі зупинимося на висвітленні особливостей деякої категорії дітей.

Затримка психічного розвитку характеризується як межовий стан між нормою та порушенням розвитку дитини, якому властиві негрубі недоліки інтелектуальної та емоційно-вольової сфери, що виявляються у зниженні навчально-пізнавальної діяльності та соціальної адаптації в цілому.

Виділяють чотири основні типи затримки психічного розвитку: конституційно зумовлена форма ЗПР; соматично зумовлена форма ЗПР; психогенно зумовлена форма ЗПР, церебрально-органічна форма ЗПР [5].

Труднощі у навчанні та участі у суспільному житті дітей із ЗПР

- у взаємодії з ровесниками в освітньому середовищі; у прийнятті рішень;
- низький рівень емоційно-вольової сфери,
- відсутність інтересу до навчальної діяльності; часті прояви неадекватної поведінки, що виникають на тлі незначних проблем;
- швидка втомлюваність, розчарування, напади гніву, внаслідок яких виникають конфлікти з оточуючими.

Діти із ЗПР мають порушення сприймання, уваги, пам'яті, мислення, які призводять до труднощів у навчальній діяльності. Вони можуть оволодіти більшістю навичок (притаманних своєму віку), але в повільнішому темпі. Діти із ЗПР мають значні труднощі у сприйманні, розумінні та виконанні завдань, зокрема тих, що пов'язані з формуванням базових навичок (рухових, самообслуговування, навчання, мовлення тощо) [1, 2].

Порушення опорно-рухового апарату можуть носити як вроджений, так і набутий характер. При захворюваннях, що пов'язані ураженням центральної нервової системи, у більшості дітей проявляються схожі проблеми: рухові порушення поєднуються [5].

Наступні труднощі: - архітектурна недоступність закладів освіти та прилеглої території: відсутність пандусів, поручнів, ліфтів, підйомників, достатньо широких дверей, відсутність спеціально облаштованих автобусів, місць для паркування тощо; труднощі пересування, які є наслідком у неспроможності дитини контролювати координацію рухів, силу м'язів;

- особливості мовлення дітей, які часто проявляються у вигляді нерозбірливості висловлювань внаслідок недостатньої рухливості органів артикуляційного апарату (парезів і паралічів), що справляє негативний вплив на якість спілкування;

- специфічний вигляд дитини не лише з точки зору особливостей будови опорно-рухового апарату, а й інших ознак нейромоторного походження: наприклад, наявності мимовільних насильницьких рухів переважно верхніх кінцівок; підвищеної слинотечі, напіввідкритої ротової порожнини, що складає неправдиве враження про рівень розвитку інтелекту і викликає або почуття страху або неприязні у оточуючих;

- діти з труднощами акту ковтання (дисфагія), які не дають змоги самостійно вживати їжу, потребують підтримки з боку дорослих тощо [1, 4].

Порушення мовлення — збірний термін для позначення відхилень від норми, прийнятої в певному мовному середовищі, які повністю чи частково заважають мовленнєвому спілкуванню й обмежують можливості соціальної адаптації людини [2, 3].

З метою визначення стратегій надання психолого-педагогічної допомоги дитині з порушеннями мовлення важливим є розуміння **труднощів** на шляху до успішного опанування дитиною знань, зокрема це:

- застосування жестів та міміки замість слів; неправильна вимова, заміна одного звука на інший, пропуск звука у різній позиції у складі слова;

- словниковий запас є нижчим за той, що відповідає віковій нормі;

- помилки в застосуванні прийменників, займенників, сполучників, а також інших частин мови; недоліки при складанні речень: пропуск слів, неправильний їх порядок у складі речення, використання слів з довгими паузами;

- присутність аналогічних особливостей мовлення у читанні й письмі;

- відсутність бажання у сприйманні вказівок або пояснень щодо правильної вимови; труднощі у сприйманні й розумінні мовлення дитини з боку дорослих та інших дітей; відсутність активної участі у роботі колективу [2].

Розлади аутистичного спектру — загальне порушення розвитку, що має неврологічну природу і характеризується такими групами порушень, як: стійкий дефіцит соціальної комунікації, соціальної взаємодії; труднощі у спілкуванні; стереотипність в поведінці та інтересах тощо [5, 6].

Труднощі у навчанні та участі у суспільному житті дітей розладами аутистичного спектру:

- мислення: труднощі цілеспрямованого розв'язання реальних задач, розуміння розвитку ситуацій у часі, визначення послідовності подій, причин та наслідків, розуміння логіки іншої людини, її уявлень та намірів тощо.

- невміння розмежувати власне «Я» і навколишній світ.

- діти з розладами аутистичного спектру не в змозі активно засвоювати інформацію. Водночас, у ситуації цілковитого контролю над подіями у таких дітей може розвиватися взаємодія оточуючими людьми, стереотипна гра за однією і тією самою схемою, з раннього віку у дітей зазвичай спостерігається хороша механічна пам'ять, яка сприяє збереженню досвіду емоційних переживань.

- нетипова реакція на звичайні звуки, світло, колір або дотик та підвищена чутливість, вразливість під час контакту з іншими людьми, недостатня витривалість у спілкуванні, перенасиченість і болісні переживання навіть у разі приємних контактів із середовищем, рівень інтелекту у людей з аутизмом переважно середній і вище середнього [6].

Список використаних джерел:

1. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. К. : «Самміт-Книга». 262 с
2. Логопсихологія : навчальний посібник / С. Ю. Конопляста, Т.В. Сак ; за ред. М.К.Шеремет. 2-ге вид., К. : Знання, 2012. 293с.
3. Мартиненко І. Логопсихологія. Курс лекцій : навч. посіб. / І. В. Мартиненко. 2 вид., випр. і допов. К., 2016.116 с.
4. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами: Навчально-методичний посібник / За заг. ред. Колупаєвої А.А. К.: ТОВ ВПЦ «Літопис –ХХ» 2010. 255с.
5. Синьов М.В., Коберник Г.М. Основи дефектології. Навч. посібник. К. : Вища шк., 1994.143 с.
6. Тарасун В.В. Аутологія: теорія і практика. Підручник. В Тарасун К. : «Вадекс», 2018. 590с.

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ІНКЛЮЗІЇ

*Комарницька Віталіна Валентинівна,
студентка спеціальності «Соціальна робота»*

Кучеров Геннадій Геннадійович,

канд. іст. наук

НРЗВО Кам'янець-Подільський державний інститут

(м. Кам'янець-Подільський, Україна)

Інклюзивна освіта відображає одну з найважливіших ідей нашого суспільства – всі діти є його цінними і потрібними членами. В основу інклюзії покладено принцип виключення дискримінації та рівноцінне ставлення до всіх дітей, створення спеціальних умов для тих, хто цього потребує.

Однак на сьогодні більшість проблем, що стосуються інвалідності, пов'язані з дискримінацією. Люди з обмеженими можливостями мають ті ж самі права, що й